

Шоҳидбек АСЛОНОВ,

**Аҳмад Фарғоний номидаги Фарғона вилояти
ахборот-кутубхона маркази директори**

КУТУБХОНА – МУНАВVAR МАНЗИЛ

**Китобни яхши кўрмаган инсон топилмаса керак. Шу боисданми ёшлигимдан
кутубхона ходимларига нисбатан меҳрим бир чандон юқори бўлиб келган. Кутубхоначилар менинг назаримда одамларга зиё улашувчи маънавиятчилардир.**

Аҳмад Фарғоний номидаги Фарғона вилояти ахборот-кутубхона марказига узоқ йиллар давомида раҳбарлик килган Дилором Шукурова ҳам ана шундай юксак фазилатли юртдошларимиздан.

Дилором Шерматовна билан танишувимиз жараёни хайрли иш устида бошланган. 2013 йил республикада биринчилардан бўлиб Фарғонада “Кутубхона ҳафталиги” ўтказилди. Шу ҳафталик доирасида меъёрий-хукуқий ҳужжатларни тайёрлаш, маърифий тадбирни юқори савияда ўтказиш учун яхшигина бош қотирганимиз ва бу эзгу ният бизни устоз-шогирддек, таъбир жоиз бўлса, она-боладек қадрдан бўлишимизга сабаб бўлди.

Ҳар давранинг ўз қизиқарли мавзуси бўлганидек, Дилором Шерматовна билан учрашдик дегунча бизнинг сухбатимиз ҳам кутубхона ва, асосан, китоб ҳақида бўларди. Негаки, маънавиятимиз ҳам, маърифатимиз ҳам, эзгу ишга чорлайдиган, оқни қорадан, қорани оқдан ажратишга кўмаклашадиган ҳам китобдир.

Дунёда қанча китобхон бўлса, уларнинг кутубхона ҳақидаги ўз фикри ва қарashi мавжуд. Ва аминманки, бу энг ҳақиқий, тоза ва самимий мусосабатdir.

Дилором Шукурова ўз меҳнат фаолияти давомида ёш авлод онгига ана шундай эзгу иш, эзгу амал, эзгу тояни шакллантира олди. Айниқса, тартиб-интизом борасидаги қатъий қарashi, ўз сўзи устида туриши ва энг асосийси, бу борада барчага ўзи ибрат бўла олиши унинг тийнатидаги бош фазилатни кўрсатиб бера олади. Кенгфеълийк борасида ҳам устозга етадигани йўқ. Шогирдлари, ходимларининг хатосини билса-да, сабр билан уларнинг ўз камчилигини англаб этишлари учун имконият яратиб берарди.

Дилором Шукурова 1978 йилда илк фаолиятини Фарғона вилояти Қува тумани марказий кутубхонасида бошлади. Кутубхоначилик соҳасига бўлган

қизиқиши мутахассислик билимларини оширишга унади ва ишдан ажралмаган холда 1979 йилда Тошкент давлат маданият институти кутубхона-шунослик факультетига ўкишга кириб, 1984 йилда тамомлади.

1981–1992 йиллар давомида вилоят болалар кутубхонасида бош кутубхоначи, методист, директор ўринбосари ҳамда 1992–1998 йилларда Фарғона шаҳар марказлашган кутубхоналар тармоғи директори лавозимида ишлади.

1998–2015 йилларда Республикализдаги йирик кутубхоналардан бири – ҳозирги Аҳмад Фарғоний номидаги вилоят ахборот-кутубхона марказига раҳбарлик килди.

Вилоят ахборот-кутубхона марказининг ривожланиши босқичлари, янги ахборот-техологияларининг жорий этилиши, шоирона айтганда, энг гуллаган

даври Д.Шукурованинг раҳбарлик даврига тӯғри келади. Мақсадга интиувчанлик, та-лабчанлик ва ташкилотчилик имкониятлари маҳсулӣ ўлароқ кутубхонада юкори малакали жамоа вужудга келди. Ўз ишига жиддий ва ижодий ёндашиши кутубхонанинг янада мустаҳкамланиши ва ривожланишига хизмат қилди.

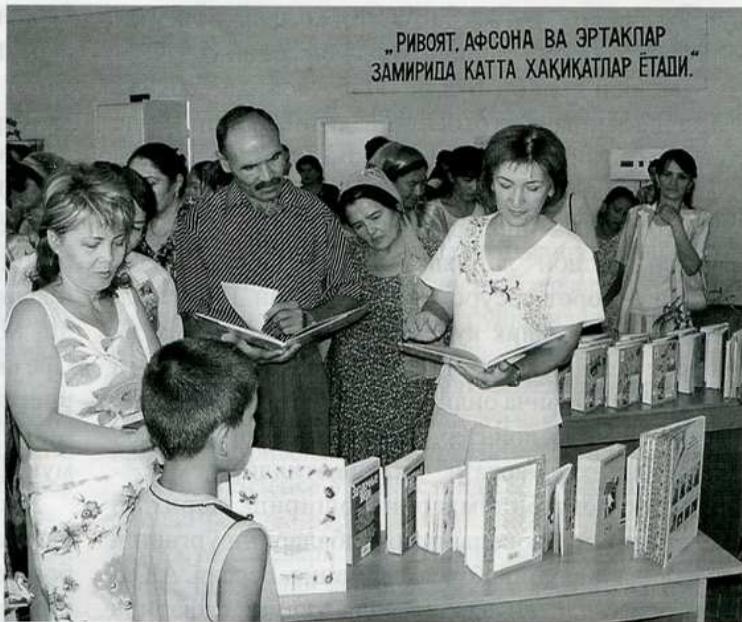
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 20 июндаги “Республика аҳолисини аҳборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тӯғрисида”ги Қарорига асосан, кутубхоначилик соҳасига аҳборот технологиялари кириб келди. Янги аҳборот технологияларини кутубхона таркибий бўлимлари фаолиятига татбиқ этиш аҳборот-кутубхона марказларининг асосий вазифасига айлантирилиб, барча кутубхоначилик жараёнлари автоматлаштирилди.

Аҳборот-кутубхона маркази аҳолига аҳборот-кутубхона хизмати кўрсатишни сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш, кишиларнинг фан, таълим, аҳборот ва маданият соҳасидаги қизиқиш ва эҳтиёжларини замонавий аҳборот технологиялари асосида тезкорлик билан қондириш вазифаларини амалга ошириб борди.

Д.Шукурованинг раҳбарлиги даврида кутубхонанинг моддий-техник негизи тубдан ўзгарди. АҚМ биноси замон талаблари асосида тўлиқ таъмирланди. 20 дан ортиқ хизмат турларини амалга ошириш имконини берувчи юкори технологиялар билан жиҳозланди. Стандартларга мос бўлган, босма нашрларнинг сифатли электрон нусхасини яратиш имконини берувчи китоб сканери сотиб олинди. Раҳбарнинг жонкуярлиги, ўз ишига сидкидилдан ёндашиши натижасида вилоят ҳокимлиги томонидан аҳолига аҳборот-кутубхона хизматини ташкил этишини яхшилаш ва АҚМ моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, фондни зарур адабиётлар билан бойитиш мақсадида 105 миллион сўмдан ортиқ миқдорда маблағ ажратилди.

Д.Шукурованинг ташкилотчилик маҳорати, жамоани ижодий ишга жалб этишдаги лаёқати 2008 йилда АҚМда бўлиб ўтган кутубхоначиларнинг V халқаро Конференцияси – “Central Asia–2008” га тайёргарлик кўриш ва ўтказиш жараённада яна бир бор намоён бўлди.

Дилором Шепматовна раҳбарлиги даврида АҚМ кутубхоначилик соҳасини ривожлантириш, кутубхона технологияларини такомиллаштириш бўйича турли миллий ва халқаро лойиҳаларни амалга оши-

ришда катнашди. “Крим – 99” ҳамда “Крим – 2001” халқаро анжуманларида иштирок этиб, хорижлик ҳамкасларнинг тажрибаларини ўз кутубхонаси фаолиятини янада замонавийлаштириш мақсадларига йўналтириди.

Китобхонларга қулай шароит яратиш, фойдаланувчиларнинг адабиётларга бўлган талабини тўла қондириш, кутубхона хизмати кўрсатиш сифатини ошириш, вилоят кутубхона муассасалари ходимлари малакасини ошириш мақсадида бюджетдан ташқари маблағларни ҳам жалб қила олди. 2002–2013 йилларда Тошкентдаги Гёте институти, немис халқ университетлари асоциацияси (DVV International) ҳамкорлигига кутубхона фаолиятини автоматлаштиришга пойдевор яратувчи 10 та лойиҳа амалга оширилди.

Жумладан,

- 2002 йили “Кутубхона жамғармасининг сақланишига шароит яратиш” лойиҳаси асосида кутубхонанинг томи тўлиқ реконструкция килинди;
- 2003 йилда маҳаллий бюджет маблағи хисобидан кутубхона учун автоном буғ қозонхонаси курилишига эришди;
- 2004 йили “Кутубхонада компьютер” лойиҳаси асосида кутубхона қошида “Ёш кутубхоначи” ўқув маркази ташкил этилиб, вилоятнинг 10 та шаҳар ва туманларидан жами 400 нафар мутахассислиги йўқ ёш кутубхоначилар кутубхонашунослик асослари ва компьютер билимлари бўйича 1 ойлик курсларда ўқитилди.
- 2005 йилда вилоят кутубхонаси Германия элчихонаси томонидан Марказий ва Ўрта Осиё

кутубхоналари ўргасида “Китобхонларга хизмат кўрсатишни яхши ташкил этган энг яхши кутубхона” танлови голиби бўлди. Ушбу лойиҳа асосида З йил давомида кутубхонанинг китоб фонди Герда Хенкель номидаги жамғарма томонидан 10000 суроҳи немис тилидаги адабиётлар билан бойитиди;

► 2010–2012 йилларда З босқичдаги “Кутубхоначилар мактаби” лойиҳаси асосида вилоятимизда мавжуд ахборот-ресурс марказларидан 170 нафар ходимлар 10 кутилик курсларда кутубхоначилик ва ахборот технологияларини кутубхона фаолиятига татбиқ этиш бўйича билим ва тажриба орттирилар. 10 та компьютер, принтер, сканер билан жиҳозланган “Ўкув маслаҳат маркази” ташкил этилди.

Д.Шукрова билимларини ошириш, хорижий давлатлар кутубхоналари тажрибаларини ўрганиш мақсадида Жанубий Корея, Германия, Россия, АҚШ каби ривожланган давлатларда хизмат сафарида бўлди. Россия Давлат оммавий илмий-техника кутубхонасида (ГПНТБ) “Китобхонларга хизмат кўрсатишда замонавий технологиялардан фойдаланиш”, “Масофадан фойдаланувчиларга хизмат

кўрсатишни ташкил этиш” мавзулари бўйича ўкув курсларида ўқиб, ўз билим ва малакасини ошириб, олган билимларини кутубхона фаолиятини ривожлантиришда кўллади.

Мехнат инсонни улутлайди, деб бежиз айтилмаган. Одамлар учун, келажак учун қилинган не бир эзгу харакат борки, у эртами-кечми ўз рагбатини топади, замондошлар қалбида акс-садо беради. Келажак авлод уларга қараб бўй чўзади, андоза олади. Мустакиллигимизнинг 10 йиллиги арафасида Президентимиз Фармонига биноан кутубхоначилик ишининг ривожига кўшган ҳиссалари инобатга олиниб. Дилором Шукрова “Дўстлик” ордени билан мукофотланди.

Дилором Шукрова бугун оиласи, набирлари даврасида. Кутубхонада узок йиллар давомида олиб борилган сый-харакатлар, албатта, ўз мевасини беришига хеч шубҳа килмаймиз. Хурматли Дилором Шерматовнага доимо бизнинг сафимида, ўз хайтий ва касбий тажрибаси билан бизнинг маслаҳаттўйимиз бўлиб колишини, бошлаган эзгу ишларини давом эттиришларини тилаймиз.